

or English read below

Hoofdeconoom Triodos Bank over versnellen naar de circulaire economie:

“Pas eerst de marktomstandigheden maar eens aan”

De financiële sector wil een voortrekkersrol vervullen om circulariteit vanaf 2030 te integreren in financieringsaanvragen en investeringsbeslissingen. Zitten we daarmee op schema? We vroegen het aan Hans Stegeman, hoofdeconoom bij Triodos Bank. “Het is niet zo dat ondernemers of financiers te weinig doen.”

De circulaire economie is een speerpunt van Triodos Bank. Het ideaalbeeld is een economie waarin alles herbruikbaar is en geen nieuwe grondstoffen nodig zijn. “Dat zo’n idee zoveel tractie kan krijgen, dat is de belangrijkste mijlpaal van de afgelopen vijftien jaar”, zegt hoofdeconoom Hans Stegeman van Triodos Bank. “Wat ooit begon als een ideële bevestiging is tegenwoordig onderdeel van een strategische agenda.” Die agenda is zeker nog niet voltooid, constateert ook Stegeman. “We moeten ons grondstoffenverbruik radicaal verminderen en grondstoffen zo lang mogelijk waarde laten hebben in het economisch systeem. Daarvoor moeten we de waarde van grondstoffen loskoppelen van de waarde van producten, dat is de puzzel die we moeten leggen. Voor circulaire ondernemers is het nu lastig om op prijs te concurreren met de lineaire economie. Van een level playing field is geen sprake. Als dat er komt, wordt het voor banken makkelijker om circulaire organisaties en initiatieven te financieren.”

Uiteindelijk gaat het ook om consumentengedrag, stelt Stegeman. “Beprijzing helpt de business, maar wat willen consumenten? Zijn zij te porren voor producten die makkelijker te repareren zijn, maar misschien iets minder mooi en bovendien duurder? Uit onderzoek weten we dat consumenten best goed zijn op te voeren en te verleiden zijn tot beter gedrag, maar dan moet de overheid wel harde regels stellen. Zoals het zwaarder belasten van primaire grondstoffen. Op een soortgelijke manier hebben we in Nederland bijvoorbeeld heel veel plastic weten te besparen.”

Vraagstuk rondom marktordening

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is in een recent rapport niet optimistisch over het behalen van de eerder afgesproken circulaire doelen. Stegeman: “In de conclusie dat het allemaal niet opschiet, kan ik me wel vinden. Ik ben het alleen niet eens met de conclusie dat ondernemers of financiers te weinig doen. Wat me vaak opvalt is dat men in Den Haag de bal graag neerlegt bij individuele spelers, terwijl het om een vraagstuk rondom marktordening gaat. Dan denk ik: pas eerst de marktomstandigheden maar eens aan, anders is een grote omslag ondenkbaar.” Volgens Stegeman is het een illusie om te denken dat ‘het nieuwe normaal’ binnen handbereik is als we maar voldoende innovatief zijn en kunnen opschalen. “Al tien

jaar zien we zwaar gesubsidieerde startups na verloop van tijd omvallen omdat hun markt niet groter wordt. Je moet het probleem dus wel goed definiëren.”

De integratie van circulariteit in financieringsaanvragen levert vooralsnog vooral extra werk op. “Elke financieringsaanvraag is heel specifiek en lastig te generaliseren. Het is een uitdaging om daar patronen in te ontdekken, zeker voor een bank als de onze met een beperkte schaal. Ik kan me voorstellen dat het voor grootbanken eenvoudiger is om daarvoor templates te ontwikkelen.” Volgens Stegeman zouden juist die grootbanken onderdelen van hun portfolio samen kunnen brengen om meer circulariteit te realiseren. “We kijken nu nog te vaak naar de kredietrisico’s van geïsoleerde financieringen. Banken kunnen meer circulaire impact maken door bijvoorbeeld grondstoffenstromen in hun portfolio in kaart te brengen en na te gaan hoe ze kunnen versnellen en verbeteren.”

Alternatieve financieringsvormen

Stegeman wijst ook op de rol van de toezichthouder, die een cruciale rol heeft in het beoordelen van vernieuwende financieringsarrangementen. “Als de toezichthouder openstaat voor vernieuwing, dan wordt het voor banken een stuk makkelijker om te kiezen voor alternatieve financieringsvormen. Maar om eerlijk te zijn: als banken zijn we nog wel een tijdje bezig om de bewijsvoering rond te krijgen dat we daadwerkelijk in staat zijn om circulaire risico’s in de portefeuille te monitoren en te managen. Dat zijn de stappen die we op weg naar 2030 moeten zetten.” Langs de weg van een open dialoog met de toezichthouder moet dat volgens Stegeman kunnen lukken. “Met een toezichthouder als De Nederlandsche Bank mogen we niet klagen. DNB is bereid om na te denken over de integratie van duurzaamheidsrisico’s en duurzaamheidskansen in financiële beslissingen. En dan ook nog eens op zo’n manier dat Nederland daarmee vooroploopt.”

Stegeman hoopt dat stimulerend beleid van de overheid een bijdrage levert aan het ontstaan van goede business cases voor de circulaire economie. “Zo is het ook gegaan met de energietransitie. Helaas is het nu nog zo dat het maken van een business case voor een grondstoffentransitie veel ingewikkelder is. Er wordt nog te veel van de markt verwacht.”